

Euroopa andmekaitseinspektori arvamus kuriteoohvreid käsitleva õigusaktide paketi kohta, sealhulgas ettepaneku kohta võtta vastu direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded, ning ettepaneku kohta võtta vastu määrus tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta

(2012/C 35/02)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 16,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 7 ja 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 41 lõiget 2,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

1. SISSEJUHATUS

1.1. Taust

18. mail 2011 võttis komisjon vastu kuriteoohvrite kaitset käsitlevate õigusaktide paketi. Õigusaktide pakett hõlmab ettepanekut võtta vastu direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (edaspidi „kavandatud direktiiv“), ning ettepanekut võtta vastu määrus tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta (edaspidi „kavandatud määrus“) ⁽³⁾. Mõlema ettepanekuga kaasneb komisjoni teatis ohvrite õiguste tugevdamise kohta ELis ⁽⁴⁾.
- Euroopa andmekaitseinspektoriga ei konsulteeritud määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõike 2 kohaselt vaatamata asjaolule, et seadusandlik algatus oli Euroopa andmekaitseinspektori seadusandliku konsultatsiooni prioriteetide loetelus ⁽⁵⁾. Käesolev arvamus põhineb seega nimetatud määruse artikli 41 lõikel 2. Euroopa andmekaitseinspektor soovib lisada vastuvõetud õigusaktide preambulisse viite käesolevale arvamusele.

1.2. Õigusaktide paketi eesmärgid ja reguleerimisala

- Euroopa andmekaitseinspektor kiidab heaks õigusaktide paketi poliitilised eesmärgid, mis koosõlas Stockholmi programmi ja selle tegevuskavaga tugevdavad kuriteoohvrite õigusi ja tagavad, et rahuldaks nende vajadus kaitse, toetuse ja õiguskaitse kättesaadavuse järele ⁽⁶⁾.
- Kavandatava direktiiviga tahetakse asendada nõukogu raamotsus 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses ⁽⁷⁾. Sellega kehtestatakse ühised miinimumeeskirjad kuriteoohvrite õiguste ning

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

⁽³⁾ Vastavalt KOM(2011) 275 ja KOM(2011) 276.

⁽⁴⁾ Vt komisjoni teatis – Ohvrite õiguste tugevdamine ELis, KOM(2011) 274.

⁽⁵⁾ Avaldatud Euroopa andmekaitseinspektori veebisaidil (<http://www.edps.europa.eu>) alajaotises Consultation/Priorities (Konsultatsioon/Prioriteetid).

⁽⁶⁾ Vt komisjoni teatis – Ohvrite õiguste tugevdamine ELis, *op. cit.*, lk 2.

⁽⁷⁾ EÜT L 82, 22.3.2001, lk 1. Seletuskirjas mõõndakse, et kuigi selles valdkonnas on toimunud areng, ei ole raamdirektiivi eesmärgid täielikult täidetud.

neile pakutava toe ja kaitse kohta. Eelkõige on kavandatava direktiivi eesmärk tagada ohvrite austav kohtlemine, kaitsetute ohvrite erivajaduste arvessevõtmine, ohvritele piisav toetus ja teave ning võimalus osaleda menetluses ⁽⁸⁾.

5. Kavandatava määruse eesmärk on tagada, et ohver, kelle suhtes kohaldatakse ühes liikmesriigis kaitsemeetet tsiviilasjas, saaks samasuguse kaitse osaliseks ka teises liikmesriigis, kui ta sinna elama asub, ilma et ta peaks läbima eraldi menetlust ⁽⁹⁾. See meede täiendab Euroopa lähenemiskeelu direktiivi ettepanekut (edaspidi „Euroopa lähenemiskeelu algatus“), mis käsitleb kriminaalasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikust tunnustamist. Euroopa lähenemiskeelu algatust, mille kohta Euroopa andmekaitseinspektor avaldas arvamuse oktoobris 2010, ⁽¹⁰⁾ arutatakse praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus.

1.3. Käesoleva arvamuse eesmärk

6. Eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse on vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kesksel kohal, nagu on sätestatud Stockholmi programmis, eelkõige seoses kriminaalasjades tehtava õiguslase koostööga. Oktoobris 2010 avaldas Euroopa andmekaitseinspektor arvamuse Euroopa lähenemiskeelu algatuse kohta, rõhutades vajadust järjepideva andmekaitseüsteemi järele kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonna algatustes ⁽¹¹⁾. Sealjuures rõhutas Euroopa andmekaitseinspektor, et andmete töötlemist kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas iseloomustab andmete eriline tundlikkus ja asjaomase töötlemise võimalik mõju andmesubjektidele ⁽¹²⁾. Sellepärast on vaja pöörata selle valdkonna algatuste andmekaitseaspektidele vajalikku tähelepanu ning kehtestada vajadusel piisavad eeskirjad ja tagatised.
7. Euroopa andmekaitseinspektori sõnul on eraelu puutumatusel ja isikuandmete kaitsel, mille kavandavad õigusaktid peaksid tagama, ohvrikaitses väga oluline osa. Sellepärast keskendub käesolev arvamus ettepanekute eraelu puutumatusse seotud aspektidele ja esitab ideid ohvrikaitses parandamiseks või tugevdamiseks.

2. ETTEPANEKUTE ANALÜÜS

2.1. Direktiiv kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse kohta

8. Kavandatava direktiivi mitmed sätted käsitlevad otseselt või kaudselt eraelu puutumatus ja andmekaitset ⁽¹³⁾. Üldiselt kiidab Euroopa andmekaitseinspektor need sätted heaks, kuna nende eesmärk on ohvrite eraelu kaitsmine. Siiski arvab ta, et kaitsestandardeid võiks mõnel juhul tugevdada ja täpsustada, ilma et see piiraks nende kui miinimumnõuete olemust.
9. Euroopa andmekaitseinspektor keskendub oma märkustes peamiselt järgmistele aspektidele: 1) kavandatava direktiivi artikkel 23, mis käsitleb õigust eraelu kaitsesele ja suhteid meediaga, 2) ohvrite õigus saada teavet ja juurdepääs oma isikuandmetele ning 3) ohvri ja ohvriabi teenuste osutajate vahelise teabevahetuse konfidentsiaalsuse kaitsmine. Neid aspekte käsitletakse järgnevatel alajaotustel.

2.1.1. Ohvri eraelu puutumatus kaitse

10. Kavandatava direktiivi peamine eraelu puutumatus käsitlev sisuline säte on artikkel 23 pealkirjaga „Õigus eraelu kaitsesele“. Artikli 23 lõikes 1 sätestatakse, et „[l]iikmesriigid tagavad, et õigusasutused

⁽⁸⁾ Vt komisjoni teatis – Ohvrite õiguste tugevdamine ELis, *op. cit.*, lk 8.

⁽⁹⁾ Sealsamas.

⁽¹⁰⁾ Euroopa andmekaitseinspektori 5. oktoobri 2010. aasta arvamus Euroopa lähenemiskeelu kohta ja Euroopa uurimismääruse kohta kriminaalasjades (ELT C 355, 29.12.2010, lk 1).

⁽¹¹⁾ Sealsamas, vt eriti arvamuse II jagu.

⁽¹²⁾ Sealsamas, punkt 1.

⁽¹³⁾ Vt eelkõige põhjendus 22, kus tõdetakse, et ohvri eraelu puutumatus kaitse võib olla oluline vahend edasise ohvristamise ennetamiseks; põhjendus 27, kus viidatakse nõukogu raamotsuse 2008/977/JSK alusel pakutavale isikuandmete kaitsesele ja Euroopa Nõukogu konventsioonile nr 108; artikkel 21, mis käsitleb meetmeid, et vältida ebavajalikku küsitlemist ohvri eraelu kohta, ja meetmeid, mis lubavad kinnise kohtuistungit toimumist; artikkel 23, mis käsitleb õigust eraelu puutumatus kaitsele ja suhteid meediaga.

saavad kohtumenetluste jooksul kohaldada asjakohaseid meetmeid kuriteoohvri ja tema pereliikmete eraelu ja fotokujutiste kaitseks". Euroopa andmekaitseinspektor teeb selle sätte kohta mitmeid tähelepanekuid.

11. Esiteks ei sätestata artikli 23 lõikes 1 kuriteoohvrite eraelu täielikku kaitset. Sätte reguleerimisala on palju piiratum, kuna see näeb ette lihtsalt „õigusasutuste” õiguse võtta kaitsemeetmeid „kohtumenetluste käigus”. Siiski ei peaks eraelu puutumatus olema kindlustatud ainult „kohtumenetluste käigus”, vaid ka uurimise ja kohtueelse etapi ajal. Üldiselt tuleb eraelu puutumatus tagada vajaduse korral alates esimesest kokkupuutest pädevate ametiasutustega ja samuti pärast kohtumenetluse lõppu.
12. Sellega seoses tasub märkida, et mitmes rahvusvahelises õigusaktis on rakendatud põhjalikumat lähenemisviisi kui artikli 23 lõikes 1. Euroopa Nõukogu soovitus Rec(2006) 8 kuriteoohvrite abistamise kohta sätestatakse näiteks, et „[r]iigid peaksid astuma vajalikke samme, et säästa võimalikult suurel määral ohvrite eraelu ja pereelu ning samuti kaitsta ohvrite isikuandmeid, eelkõige uurimise ja vastutusele võtmise ajal” (esiletõst lisatud) ⁽¹⁴⁾. Muud õigusaktid sisaldavad sarnaseid sätteid ⁽¹⁵⁾.
13. Eespool esitatut silmas pidades soovitab Euroopa andmekaitseinspektor lisada artiklile 23 esimese lõigu, mis sätestab üldisemalt, et liikmesriigid teevad omalt poolt kõik, et tagada ohvrite eraelu ja pereelu puutumatus ning isikuandmete kaitse alates esimesest kokkupuutest pädevate ametiasutustega kriminaalmenetluse lõpuni ja ka pärast seda. Lisaks tuleks muuta praegust artikli 23 lõiget 1, võimaldades õigusasutustel rakendada kaitsemeetmeid ka kriminaaluurimise ajal.
14. Teiseks, artikli 23 lõige 1 ei sisalda ühtegi viidet nende erimeetmete sisule, mida õigusasutused võivad võtta, et kaitsta ohvrite õigust eraelu puutumatusse. Euroopa andmekaitseinspektor mõistab soovi jätta liikmesriikidele selles valdkonnas võimalikult suur tegutsemisvabadus. Siiski tuleks olla täpsem. Ettepanek võiks sisaldada loetelu miinimummeetmetest, mida õigusasutused võivad vastavalt siseriiklikule õigusele võtta, et kaitsta ohvri eraelu puutumatus ⁽¹⁶⁾. See võiks sisaldada näiteks järgmist liiki meetmeid:
 - ohvrite või nende pereliikmete identiteedi ja asukohta teabe avalikustamata jätmise või avalikustamise piiramine teatavatel juhtudel ja eritingimustel (nagu osutatud põhjenduses 22);
 - korraldus kõrvaldada teatud konfidentsiaalsed andmed toimikust või keelata teatud teabe avalikustamine;
 - tavaliselt kohtuotsustes ja muudes otsustes avaldatava tundliku teabe avaldamise piiramine.
15. Kolmandaks ei sisalda artikkel 23 ühtegi sätet, mis kindlustaks riigiasutuste valduses oleva teabe konfidentsiaalsuse. Selle kohta pakutakse eespool viidatud Euroopa Nõukogu soovitus Rec(2006) 8 jällegi kasulikke näiteid. Soovitus punktis 11 on sätestatud, et riigid nõuaksid kõikidelt ohvritega kokkupuutuvatelt asutustelt selgete standardite vastuvõtmist, mille alusel nad võivad ohvrilt või ohvri kohta saada teavet kolmandale isikule avalikustada ainult tingimusel, et ohver on andnud sõnaselge nõusoleku selle avalikustamiseks või on esitatud vastav seaduslik nõue või antud seaduslik luba. Euroopa andmekaitseinspektor soovitab seadusandjal tungivalt sarnane sätte kavandatavasse direktiivi lisada.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Nõukogu soovitus Rec(2006) 8 punkt 10.8.

⁽¹⁵⁾ Vt nt ÜRO kuritegude ja võimu kuritarvitamise ohvrite õiguskaitse ja toetuse konventsiooni eelnõu, artikli 5 lõike 2 punkt g, artikkel 6, artikli 8 lõike 6 punkt g; ministrite komitee suunised terrorismiaktide ohvrite kaitse kohta, vastu võetud 2. märtsil 2005. aastal, VIII punkt; lapsohvreid ja kuriteotunnistajaid käsitlevad suunised, ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu (ECOSOC) 2005. aasta resolutsioon 2005/20, punkti 8 alapunkt a ja punktid 26–28.

⁽¹⁶⁾ See on kooskõlas artiklis 21 rakendatud lähenemisviisiga, mis käsitleb kaitsetute ohvrite õigust kaitsele kriminaalmenetluse ajal.

2.1.2. Eraelu puutumatus ja meedia

16. Artikli 23 teises lõigus sätestatakse, et „[l]iikmesriigid ärgitavad meediat välja töötama eneseregulatsioonimeetmeid kuriteoohvrite eraelu, isikupuutumatus ja isikuandmete kaitseks”. Siinkohal on ettepanekus samuti kasutatud minimalistlikku lähenemisviisi eneseregulatsioonivahendile pelgalt viidates.
17. Euroopa andmekaitseinspektor mõistab põhjusi, miks suhtutakse sellesse teemasse ettevaatlikult, ja üldiselt nõustub komisjoni lähenemisviisiga. Meedia ning eraelu puutumatus suhe on äärmiselt tundlik ja keeruline. Selles valdkonnas võivad etendada olulist osa ka liikmesriikide erinevad traditsioonid ja kultuurilised erinevused – Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni sätestatud piirides. See lähenemisviis oleks järjepidev ka praeguses andmekaitse raamistikus (direktiivi 95/46/EÜ artikkel 9), mis jätab liikmesriikidele üsna palju tegutsemisruumi, kui andmeid töödeldakse ajakirjanduse jaoks või kunstilise või kirjandusliku eneseväljenduse huvides ⁽¹⁷⁾.
18. Euroopa andmekaitseinspektor on veendunud, et eneseregulatsioon võib olla oluline vahend eraelu puutumatus ja sõnavabaduse vastavusseviimisel. Lisaks kajastab artikli 23 lõige 2 soovitus Rec(2006) 8 väljendatud lähenemisviisi, mille kohaselt riigid peaksid julgustama meediat vastu võtma ja järgima eneseregulatsioonimeetmeid, et kaitsta ohvrite eraelu ja isikuandmeid ⁽¹⁸⁾. Eneseregulatsioonivahendid võivad toimida ka koos riikliku raamistiku sätetega, kuid need sätted peavad olema kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 kohta ⁽¹⁹⁾.

2.1.3. Eriteabe ja andmete juurdepääsu õigused

19. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et kavandatava direktiivi artiklis 3, mis käsitleb teabe saamise õigust alates esimesest kokkupuutest pädeva ametiasutusega, ei mainita andmekaitsega seotud teavet. Isikuandmete piisava kaitse tagamiseks peaksid ohvrid saama vajadusel kogu teabe, et nad saaksid täielikult mõista, kuidas nende isikuandmeid töödeldakse.
20. Seetõttu soovib Euroopa andmekaitseinspektor lisada artiklile 3 lisasätte, milles täpsustatakse, et ohvrid peaksid saama teavet oma isikuandmete täiendava töötlemise kohta kooskõlas direktiivi 95/46/EÜ artikliga 10. Lisaks võiks seadusandja kaaluda eeskirjade lisamist, mis käsitlevad ohvrite juurdepääsu oma isikuandmetele, tagades samas kriminaaluurimise ja vastutusele võtmisega seotud õiguspäraste huvide kaitse.

2.1.4. Ohvrite ja abiteenuste osutajate vahelise teabevahetuse konfidentsiaalsus

21. Kavandatavas direktiivis tunnustatakse kuriteoohvrite õigust toetusele alates kuriteo toimumise hetkest, kogu kriminaalmenetluse jooksul ja pärast seda vastavalt ohvrite vajadustele ⁽²⁰⁾. Teatud ohvrite kategooriad, nagu seksuaalvägivalla, soolise vägivalla, rassivaenu või muude vihakuritegude või terrorismi ohvrid, võivad vajada spetsialistide abi, ⁽²¹⁾ sealhulgas psühholoogilist abi. Nendel juhtudel tuleb ohvri

⁽¹⁷⁾ Direktiivi 95/46/EÜ artiklis 9 on sätestatud, et liikmesriigid näevad ette erandid ja kõrvalekalded, kui andmeid töödeldakse ainult ajakirjanduse jaoks või kirjandusliku või kunstilise eneseväljenduse huvides, mis on vajalikud selleks, et viia omavahel vastavusse eraelu puutumatus õiguse ja sõnavabaduse eeskirjad.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Nõukogu soovitus Rec(2006) 8 punkt 10.9.

⁽¹⁹⁾ Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 lõike 2 alusel võib sõnavabaduse õigusele seada vaid selliseid piiranguid, mis on ette nähtud seaduses ning on demokraatliku ühiskonna eriliste ja oluliste avalike huvide teenistuses (nagu riigi julgeolek, territoriaalne terviklikkus, korratuste või kuritegude ärahoidmine, tervis ja kõlblus) või kaasinimeste reputatsiooni või õiguste kaitse. Kohtujurist Kokott märkis oma arvamuses *Satakunnan*'i kohtuasja kohta (kohtuasi C-73/07, *Tietosuojavaltuutettu versus Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia*, EKL 2008, I-9831) õigesti, et „[a]ndmekaitse range kohaldamine võib sõnavabadust kergesti piirata. Nii muudetaks uuriv ajakirjandus suurel määral võimatuks, kui massiteabevahendid võiks isikuga seotud teavet töödelda ja avaldada üksnes pärast kõnealuse isiku heakskiitu või tema teavitamist. Teisalt on ilmne, et ajakirjandus võib üksikisiku eraelu puutumatus rikkuda (17). Järelikult tuleb leida tasakaal.” (punkt 43).

⁽²⁰⁾ Vt kavandatava direktiivi põhjendus 13 ja artikkel 7.

⁽²¹⁾ Sealsamas.

ja abiteenuseid pakkuvate spetsialistide vahelist teabevahetust avalikustamise eest sobivalt kaitsta. Kui seda ei tehta, siis võib see pärssida ohvri vaba suhtlust nõustajaga. Sellepärast kiidab Euroopa andmekaitseinspektor heaks artikli 7 nõude, et ohvriabiteenused peavad olema konfidentsiaalsed. Siiski tuleb välja selgitada nimetatud konfidentsiaalsuse ulatus ja tagajärjed.

22. Nimelt ei täpsustata kavandatavas direktiivis, kas ohvrite teabevahetus abiteenuste osutajatega peaks olema „privilegeeritud”, nii et selle avalikustamine kohtumenetluse käigus oleks välistatud või muul moel piiratud. Tavaliselt kehtib see juhul, kui abiteenuste osutaja on tervishoiutöötaja, kes on kohustatud ametisaladust hoidma. Siiski võib ette tulla juhtumeid, kui abi pakkujaks ei ole tervishoiutöötajad. Selles olukorras on kaheldav, kas ohver on avalikustamise eest kaitstud.
23. Euroopa andmekaitseinspektor soovib sellepärast täpsustada, et nende konkreetsete kuritegude ohvritel peaks olema õigus keelduda abiteenuse osutajaga toimunud konfidentsiaalse teabevahetuse avalikustamisest iga kohtu- või haldusmenetluse käigus ja et seda teabevahetust võib kolmas isik avalikustada ainult tema nõusolekul. See peaks tavaliselt kehtima ka iga kriminaalmenetluses, ilma et see piiraks uurimise või vastutusele võtmisega seotud õiguspäraseid ja põhjendatud huve (s.o pädevatele asutustele hädavajaliku tõendusmaterjali kogumine).

2.2. Määrus tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta

2.2.1. Andmekaitset käsitlevate õigusaktide kohaldatavus

24. Nagu juba märgitud, täiendab kavandatav määrus Euroopa lähenemiskeelu algaust kriminaalasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta. Kuna kavandatav määrus käsitleb õigusala koostööd piiriülese mõjuga tsiviilasjades, ⁽²²⁾ jääb selle kohaldamine endise esimese samba reguleerimisalasse ja seega direktiivi 95/46/EÜ reguleerimisalasse ⁽²³⁾. See oli Euroopa lähenemiskeelu algatuse puhul erinev.
25. Sellepärast soovib Euroopa andmekaitseinspektor lisada vähemalt ettepaneku põhjendustesse viite direktiivile 95/46/EÜ ja sätestada, et määruse alusel töödeldud isikuandmeid tuleb kaitsta vastavalt direktiivi 95/46/EÜ rakendavatele siseriiklikele seadustele.

2.2.2. Ohustavale isikule antav teave

26. Vastavalt kavandatava määruse artiklile 5 esitab isik, kes soovib rakendada lähenemiskeeldu teises liikmesriigis, pädevatele ametiasutustele tõendi. Tõend antakse välja kavandatava määruse lisas sätestatud tüüpvormi kohaselt. Lisa sisaldab nii kaitstava kui ka ohustava isiku isikuandmeid, nagu nende identiteet ja asukoht, ning kaitsemeetme kirjeldust. Euroopa andmekaitseinspektor tõdeb, et tõendile kantavad isikuandmed, mida lisas nõutakse, on põhimõtteliselt piisavad, asjakohased ega ole nende kogumise eesmärke arvestades ülemäärased.
27. Siiski ei selgu ettepanekust, millised kaitstava isiku isikuandmeid edastatakse ohustavale isikule, eelkõige artikli 13 alusel ⁽²⁴⁾. Sellega seoses leiab Euroopa andmekaitseinspektor, et ohustav isik peaks saama ainult need isikuandmed, mis on tingimata vajalikud meetme täideviimiseks. Lisaks tuleks kõnealuses teabes võimaluse korral vältida kaitstava isiku aadressi või muude kontaktandmete avalikustamist ⁽²⁵⁾. Seda piirangut tuleks artikli 13 tekstis täpsustada.

⁽²²⁾ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 81, s.o varasem EÜ asutamislepingu artikkel 65.

⁽²³⁾ Direktiivi 95/46/EÜ ei kohaldata isikuandmete töötlemise suhtes, kui see toimub sellise tegevuse käigus, mis jääb väljapoole ühenduse õigust, nagu Euroopa Liidu lepingu V ja VI jaotises osutatud tegevused, ja igal juhul sellise töötlemise suhtes, mis on seotud avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku ja riigi toimingutega kriminaalõiguse valdkonnas (vt direktiivi artikkel 3).

⁽²⁴⁾ Artiklis 13 käsitletakse ohustava isiku teavitamise kohustusi.

⁽²⁵⁾ Vt sellega seoses Euroopa andmekaitseinspektori 5. oktoobri 2010. aasta arvamus Euroopa lähenemiskeelu kohta ja Euroopa uurimismääruse kohta kriminaalasjades, *op. cit.*, punktid 45–49.

3. JÄRELDUSED

28. Euroopa andmekaitseinspektor kiidab heaks kahe vaatlusaluse ettepaneku poliitilised eesmärgid ja üldiselt jagab komisjoni lähenemisviisi. Sellegipoolest leiab ta, et kavandatavas direktiivis tuleks ohvrite eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitset mõnel juhul tugevdada ja täpsustada.
29. Seoses kavandatava direktiiviga, mis käsitleb kuriteoohvrite õigusi ning neile pakutavat tuge ja kaitset, annab Euroopa andmekaitseinspektor seadusandjale järgmist nõu:
- lisada artiklisse 23 üldsäte eraelu ja isikuandmete kaitse kohta, milles sätestatakse, et liikmesriigid teevad omalt poolt kõik, et tagada ohvrите eraelu ja pereelu puutumatus ning ohvrите isikuandmete kaitse alates esimesest kokkupuutest pädevate asutustega, kohtumenetluse ajal ja ka pärast seda. Lisaks tuleks muuta praegust artikli 23 lõiget 1, et võimaldada õigusasutustel võtta kaitsemeetmeid ka kriminaaluurimise ajal;
 - esitada artikli 23 lõikes 1 loetelu miinimummeetmetest (nagu on kirjeldatud punktis 14), mida õigusasutused võivad võtta, et kaitsta ohvrите ja nende pereliikmete eraelu puutumatust ja fotokujutisi;
 - tagada, et liikmesriigid nõuavad kõikidelt ohvrитеga kokkupuutuvatelt riigiasutustelt selgete standardite vastuvõtmist, mille alusel nad võivad ohvrilt või ohvri kohta saadud teavet kolmandale isikule avalikustada ainult tingimusel, et ohver on selle avalikustamiseks sõnaselge nõusoleku andnud või on esitatud vastav seaduslik nõue või antud seaduslik luba;
 - lisada artiklisse 3 nõue, et ohvrитеle antaks teavet nende isikuandmete täiendava töötlemise kohta kooskõlas direktiivi 95/46/EÜ artikliga 10, ja kaaluda erisätete lisamist ohvri õiguse kohta pääseda ligi oma isikuandmetele;
 - selgitada artiklis 7 ohvriabiteenuste konfidentsiaalsusnõude reguleerimisala, täpsustades, et ohvril on kohtu- või haldusmenetluse käigus õigus keelduda tema ja abiteenuse osutaja vahelise konfidentsiaalse teabevahetuse avalikustamisest ning et põhimõtteliselt võib kolmas isik selle teabevahetuse avalikustada ainult tema nõusolekul (vt eelkõige punktid 22 ja 23).
30. Seoses kavandatava määrusega, mis käsitleb tsiviilasjades kohaldavate kaitsemeetmete vastastikust tunnustamist, annab Euroopa andmekaitseinspektor seadusandjale järgmist nõu:
- lisada vähemalt ettepaneku põhjendustesse viide direktiivile 95/46/EÜ ja sätestada, et määruse alusel töödeldavaid isikuandmeid tuleb kaitsta vastavalt direktiivi 95/46/EÜ rakendavatele siseriiklikele seadustele;
 - sätestada artiklis 13 selgelt, et ohustav isik peaks saama ainult sellised kaitstava isiku isikuandmed, mis on tingimata vajalikud meetme täideviimiseks. Kõnealuses teabes tuleks võimaluse korral vältida kaitstava isiku aadressi või muude kontaktandmete avalikustamist.

Brüssel, 17. oktoober 2011

Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja
Giovanni BUTTARELLI
